

Kiertokumppanit- Kiertotaloussiirtymän toteuttaminen yhteistyössä yritysten, TKIn ja yrityskehittäjien kanssa /EAKR

MYRS 23.09.2025 § 205

PPL/27/04.03.01/2025

Asian esittely

Vastuuviranomainen: Pohjois-Pohjanmaan liitto

Tavoiteohjelma: Uudistuva ja osaava Suomi alue- ja rakennepolitiikan ohjelma 2021–2027

Toimintalinja ja hallinnonala: 2 Hiilineutraali Suomi, TEM

Erityistavoite: 2.3 Kiertotalouteen siirtymisen edistäminen

Hakemusnumero: R-02450 (406560, 406566,406567)

Hakijat: Centria-ammattikorkeakoulu Oy, Utajärven Yrityspuisto Oy, Limingan kunta

Toteutusaika: 1.1.2026–31.12.2027

Toteuttamisalue: Ylivieska, Utajärvi, Liminka, Pohjois-Pohjanmaa

Hankekuvaus:

Kiertokumppanit -hankkeen päätavoitteena on saada aikaan yhteistyömalli ja paikallisia verkostoja, joissa yritykset, TKI-toimijat ja yrityskehitysyhtiöt kohtaavat puhtaan siirtymän haasteiden ratkaisemiseksi.

Kiertokumppanit -hankkeen taustalle on tunnistettu haasteita kuten sivu- ja jätevirroista on tekemättä jalostus jäteajattelusta korkeamman asteen innovaatioiksi. Moni hyvä raaka-aine päätyy edelleen polttoon tai muuten suoraan jätteeksi, koska yksittäisten hukkavirtojen määrää pidetään pienenä ja arvoa ei nähdä isossa kuvassa ja arvoketjut ovat tarkastelematta. Mikro- ja pienten yritysten mukaan lukien palvelualan yritysten on haasteellista päästä mukaan kiertotaloussiirtymään ja siihen liittyviin isoihin investointihankkeisiin, vaikka niillä on merkittävä rooli osana alihankintaketjuja ja palvelujen tuottamista esimerkiksi rakentuvilla ja olemassa olevilla teollisuusalueilla. Ja alueiden ja toimijoiden välistä synergiaa ei osata hyödyntää riittävästi edellä mainittujen haasteiden ratkaisemiseksi. Pitkien välimatkojen maakunnassa logistiikkaa pidetään haasteellisenä ja kustannuksia tuovana ja samanaikaisesti kuntien ja toimijoiden väliset yhteistyömahdollisuudet ja kustannusselvitykset on tekemättä.

Näitä haasteita hankkeella ratkaistaan tarjoamalla hankealueen yrityksille TKI-toimijoiden ja yrityskehitysyhtiöiden tuki tuote- ja palveluinnovoinnista markkinointikartoituksiin. Edistämällä Kiertotalouden Green Deal -sitoumuksia ja niiden käytäntöön panoa Pohjois-Pohjanmaan alueella. Selvittämällä tunnistettujen hukka- ja jätevirtojen arvoketjut ja niiden liiketoimintapotentiaalit. Tarjoamalla työkaluja, konkreettisia toimintamalleja ja edellytyksiä lisätä Invest in -toimintakyvykkyyttä Limingan ja Utajärven kunnissa ja erityisesti niiden omistamalla teollisuusalueilla sekä alueella toimivien mikro- ja pk-yritysten mahdollisuuksia osallistumista isompiin hankkeisiin ja

urakoihin alihankkijana. Ja selvittämällä puhtaaseen siirtymään liittyvät alueiden väliset toimialakohtaiset ja sivuvirtoihin liittyvät synergiahyödyt ja rajoittavat tekijät.

Tuloksena syntyy, että jätevirtojen kiinnostavuus liiketoiminnallisesti on kasvanut. Alueen toimijoiden TKI-kyvykyys ja kiinnostus TKI-toimintaan ja ymmärrys alueen TKI-tarjonnasta on kasvanut järjestettyjen innovointityöpajojen ja konkreettisten pilotointien kautta. Ymmärrys kiertotaloudesta on lisääntynyt oikeanlaisella ja kiinnostavalla viestinnällä. Kierrätysasteen oletetaan nousevan niillä toimialoilla, joiden hukka- ja jättemateriaaleja on aktiivisesti selvitetty hankkeessa.

Hankkeen tavoitteena on vahvistaa Pohjois-Pohjanmaalla olevien yritysten, kuntien ja muiden sidosryhmien kuten järjestöjen kilpailukykyä, osaamista ja ymmärrystä vastuullisuusteemoista, erityisesti ympäristövastuun, vähähiilisyyden, energiatehokkuuden ja kestävän liiketoiminnan osalta. Lisäksi tavoitteena on edistää hankkeen kohderyhmien mahdollisuuksia kehittää toimintaansa vastaamaan ilmastonmuutoksen, puhtaan siirtymän, kestävyysraportoinnin vaatimusten ja luontokadon aiheuttamiin maailmanlaajuisiin yhteiskunnallisiin muutospaineisiin.

Hanke tukee yritysten säilymisen ja kehittymisen mahdollisuuksia maaseutuvaltaisissa kunnissa ja edistää maaseudun elinvoimaa. Hanke edistää alueen yritysten kestävä kasvua, uudistumista ja kehittymistä, muutoskyvykkyyttä sekä alueen elin- ja pitovoimaa.

Hankkeet päätavoitteet ovat:

1. Nostaa luonnonvarojen ja teollisuuden sivutuotteiden jalostusastetta, tässä lähtökohtana yritysten vastuullinen TKI-toiminta. Pureudutaan aidosti ja konkreettisesti maaseutumaisten alueiden tarpeeseen nostaa sivu- ja jätevirtojen jalostusastetta, tarjoten hankealueen yrityksille TKI-toimijoiden ja yrityskehitysyhtiöiden tuki tuote- ja palveluinnovoinnista markkinointikartoituksiin.
2. Edistää yritysten ja muiden toimijoiden Kiertotalouden green deal-sitoumuksia ja niiden käytäntöön panoa Pohjois-Pohjanmaan alueella. Lisäksi selvitetään tunnistettujen hukka- ja jätevirtojen arvoketjut ja niiden liiketoimintapotentiaalit.
3. Tarjota työkaluja, konkreettisia toimintamalleja ja edellytyksiä lisätä invest in -toimintakyvykkyyttä Limingan ja Utajärven kunnissa ja erityisesti niiden omistamillateollisuusalueilla sekä alueella toimivien mikro- ja pk-yritysten mahdollisuuksia osallistumista isompiin hankkeisiin ja urakoihin alihankkijana.
4. Selvittää puhtaaseen siirtymään liittyvät alueiden väliset toimialakohtaiset ja sivuvirtoihin liittyvät synergiahyödyt ja rajoittavat tekijät.

Hanke vastaa pienten ja keskisuurten yritysten, kuntien ja organisaatioiden tarpeeseen saada tietoa, vertaistukea ja näkyvyyttä ilmasto- ja vastuullisuustyöhön ja tukee yritysten säilymisen ja kehittymisen sekä kilpailukyvykkyysien mahdollisuuksia ottaen huomioon hankealueen maaseutukuntien erilaiset vahvuudet ja haasteet. Samalla hankkeella viedään EU:n, Suomen valtion, Pohjois-Pohjanmaan maakunnan ja hankekuntien konkreettisia ilmastotavoitteita käytäntöön.

Kokonaiskustannusarvio (€):

Palkkakustannukset:	396 486
Välilliset kustannukset, FR40%:	158 594
Kustannukset yhteensä:	555 080

Kokonaisrahoitussuunnitelma (€):

Haettu EAKR- ja valtion rahoitus:	444 064
Kuntarahoitus:	74 733
Muu julkinen rahoitus:	36 283
Rahoitus yhteensä:	555 080

Hankearviointi, pisteet: 37/67

Maakuntaohjelman toimintalinja: KT 5 A

Valmistelija: Katarina Timisjärvi, 040 685 4025

Esitys

Pohjois-Pohjanmaan liitto esittää:

Maakunnan yhteistyöryhmän sihteeristö puoltaa hanketta rahoitettavaksi Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027 alue- ja rakennepolitiikan ohjelmasta.

Maakunnan yhteistyöryhmälle esitetään, että se antaa hankkeesta myönteisen lausunnon.

Päätösesityksen perustelut:

Hanke tukee Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027 -ohjelmaa toimintalinjan 2 ”Hiilineutraali Suomi” osalta sekä on erityistavoitteen 2.3 ”Kiertotalouteen siirtymisen edistäminen” mukainen.

Hanke on Pohjois-Pohjanmaan maakuntaohjelman 2022–2025 mukainen erityisesti kehittämisteeman 5 (Kestävästi kasvava Pohjois-Pohjanmaa) ja painopisteen A (Bio- ja kiertotalouteen perustuva uudistuminen ja innovaatiotoiminta) osalta.

Hankkeella kehitetään ohjelma-asiakirjan mukaisesti kiertotalouteen ja siihen liittyvää TKI-toimintaa ja TKI-ekosysteemejä. Lisäksi tuetaan kiertotalouden ja biotalouden tiekarttojen valmistelua sekä julkisten ja yksityisten toimijoiden yhteistyötä kiertotalouden edistämiseksi.

Hankkeen toiminta tukee myös Pohjois-Pohjanmaan ilmastotiekartan 2021–2030 toimeenpanoa.

Päätös

Päätösesitys hyväksyttiin.